

Sygn. akt V CSK 361/15

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa E. Ś.

przeciwko J. Z.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 grudnia 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 19 listopada 2014 r., sygn. akt I ACa 639/14,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 1.800 (tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołała się na wszystkie powołane wyżej podstawy, a nadto stwierdziła, że w sprawie „dodatkowo naruszono konstytucyjne i międzynarodowe standardy demokratycznego państwa prawa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, występuje konieczność przywrócenia utraconego zaufania obywateli do władzy sądowniczej i jest potrzeba przedstawienia przez Pierwszego Prezesa SN właściwym organom uwag o stwierdzonych nieprawidłowościach lub lukach w prawie, których usunięcie jest niezbędne dla zapewnienia spójności systemu prawnego RP”.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Zagadnienie to powinno być nadto „istotne” z uwagi na wagę przedstawionego przez skarżącego problemu interpretacyjnego dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna

wnoszona jest w konkretnej sprawie, to zarówno charakter zgłoszonego w niej roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy jest związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Sposób sformułowania przez powódkę zagadnienia prawnego, na występowanie którego powołuje się w skardze kasacyjnej nie spełnia powyższych wymagań. Przepisy prawa, które zdaniem powódki wymagają wykładni w celu wydania prawidłowego rozstrzygnięcia w sprawie, to jest art. 898 § 1 i art. 899 § 2 w zw. z art. 82 k.c., były wielokrotnie objaśniane w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Formułując jedno z zagadnień, które miałyby wymagać rozstrzygnięcia na gruncie art. 898 § 1 i art. 899 § 2 w zw. z art. 82 k.c., skarżąca nie zauważyła, że Sądy *meriti* nie zakwestionowały możliwości odwołania darowizny przez darczyńcę w złym stanie zdrowia. O wyniku postępowania w sprawie zadecydowało natomiast stwierdzenie, że działania przypisywane pozwanej, a mające uzasadniać złożenie oświadczenia o odwołaniu darowizny, nie miały cech rażącej niewdzięczności. W postanowieniu z 16 stycznia 2015 r., III CSK 312/14, nie publ., Sąd Najwyższy wyjaśnił nadto, że o istnieniu podstaw do odwołania darowizny z powodu rażącej niewdzięczności decydują w każdym wypadku konkretne okoliczności, rozważane na tle zwyczajów panujących w określonym środowisku społecznym. Jurysdykcyjny akt subsumcji należy do sądu *meriti*. Do tego sądu należy także kwalifikowanie określonego stanu faktycznego jako „rażącej niewdzięczności”; nie jest możliwa unifikacja tego pojęcia ani stworzenia jego uniwersalnej syntezy. Do sądu *meriti* należy także ocena dowodów oraz rekonstrukcja stanu faktycznego. Z tych względów kontrola kasacyjna w tym zakresie jest wyłączona albo w istotny sposób ograniczona. Trudno zatem przyjąć istnienie zagadnienia prawnego uzasadniającego przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Okoliczności przytoczone przez skarżącą w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie stanowią choćby uprawdopodobnienia podniesionego przez nią zarzutu nieważności postępowania. W pierwszym rzędzie trzeba zaznaczyć, że nie jest przesłanką przyjęcia skargi

kasacyjnej do rozpoznania ewentualna nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji, a jedynie przed sądem drugiej instancji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2009 r., II CSK 80/09). Zaniechanie przez sąd ustalenia wartości przedmiotu sporu, nawet gdyby miało miejsce, oczywiście nie stanowi przesłanki nieważności postępowania. Okoliczności ujawnione w sprawie nie pozwalają też na postawienie tezy, że powódka B. Ś., po śmierci której do postępowania wstąpiła E. Ś., jako jedyny następca prawny podtrzymujący zgłoszone żądanie, „nie miała zdolności sądowej lub procesowej”. Zdolność sądową, będącą odpowiednikiem zdolności prawnej ma każda osoba fizyczna, przez czas, gdy żyje. Osoba pełnoletnia i nieubezważniona ma też zdolność procesową, choćby na podstawie jej zachowania można było wnioskować o zaburzeniach psychicznych (szerzej ostatnio w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z 26 lutego 2015 r., III CZP 102/14). Przebieg postępowania w sprawie nie wskazuje też na to, by E. Ś., która wstąpiła do niego w miejsce powódki, została przed Sądem drugiej instancji pozbawiona możliwości działania.

Ma wprowadzić rację powódka, że w Sekretariacie Sądu Okręgowego popełniono błąd w numerowaniu kart w drugim tomie akt - na kolejnej karcie, po karcie 383, napisano numer 584 i później już konsekwentnie odwoływano się do numeru 585 i kolejnych. Zarządzenia na karcie 382, 383 i oznaczonej numerem 584 wydane zostały w tej samej dacie (10 października 2013 r.), co uwiarygadnia tezę o zwykłej omyłce w oznaczeniu numeru karty. Uchybienie to zostało popełnione przed Sądem Okręgowym, a zatem pozostaje poza bezpośrednią kontrolą Sądu Najwyższego. Wszystkie dokumenty, do których Sądy *meriti* odwołują się w motywach orzeczeń znajdują się w aktach sprawy.

W judykaturze podkreśla się, że zakwalifikowanie skargi kasacyjnej jako oczywiście uzasadnionej jest usprawiedliwione wtedy, gdy każdy prawnik bez przeprowadzania wnikliwej analizy doszedłby do wniosku, że zarzut skarżącego jest niewątpliwy, a zaskarżone orzeczenie jaskrawo nieprawidłowe i nietrafne. Chodzi więc, jak to ujął Sąd Najwyższy w postanowieniu z 10 stycznia 2003 r., V CZ 197/02 (OSNC 2004, nr 3, poz. 49), o szczególne, kwalifikowane wypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji i o naruszenia niepodlegające różnym ocenom, dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika.

Argumentacja, do której odwołuje się powódka w uzasadnieniu skargi kasacyjnej skonfrontowana z argumentacją przytoczoną przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, a przede wszystkim z ustaleniami faktycznymi tego Sądu, którymi Sąd Najwyższy byłby związany w razie ewentualnego rozpoznania skargi (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), nie wskazuje na jej oczywistą zasadność.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 12 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.), orzeczono jak w sentencji.